

Како је љубав према Марксу постала безопасна

Пише: Брендан О'Нил
недеља, 15 јул 2012 01:45

Ако је веровати „Гардијану“, Маркс је поново у моди. Марксизам доживљава „[ренесансу на западу](#)“

, кажу нам, а све више и више младих људи окреће се „умовању извесног деветнаестовековног немачког филозофа“ у настојању да разумеју и учине нешто по питању рецесије. Продаја Марксовог

Капитала

и

Комунистичког манифеста

[вртоглаво је порасла од 2008. године](#)

, Марксова фаца је недавно одбрана да украси

[ново издање немачке](#)

Master Card

, а новинари и интелектуалци данас отворено говоре о

[значају Марксових идеја за проналажење смисла у труљењу капиталистичког друштва](#)

. Марксизму је стигло пролеће, или се бар тако чини.

Будући и сам марксиста, требало би да будем одушевљен Карловим враћањем у живот, је л' тако? У ствари, грозничава помодност свега што има везе са марксизмом чини да се осећам нелагодно. Јер оно на шта она стварно указује јесте пражњење марксизма, преображај марксизма од истински револуционарне, громогласне идеологије која је надањивала милионе гневних, често наоружаних људи, до нечега што је толико безопасно да га „распричана елита“ (*chattering classes*) може мирно разглабати док доручкује мусли и чита јутарње новине. Разлог због кога марксизам данас може да постане мејнстрим, разлог због кога се о њему може слободно цвркатати (*tweet*

) наоколо, и што се он може претворити у мајице које ће носити „млади“ из средње класе, лежи управо у томе што је данас нестало оно што га је некада чинило толико ужасавајућим за господаре друштва и све „пристојне“ људе – а то је организовани пролетаријат и изгледи да он спроведе револуцију.

Марксизам је, суштински говорећи, [теорија пролетерске револуције](#). Због тога су га деценијама сматрали огавном и опасном идејом мејнстрим политичари и средња класа, која је више волела уљудну стабилност него разорне епохалне револуције. Данас, међутим, када нико више ни не изговара реч „пролетаријат“ и када је радничка класа отерана са јавне позорнице и сведена на улогу лакрдијаша у телевизијским серијама попут

[The Only Way](#)

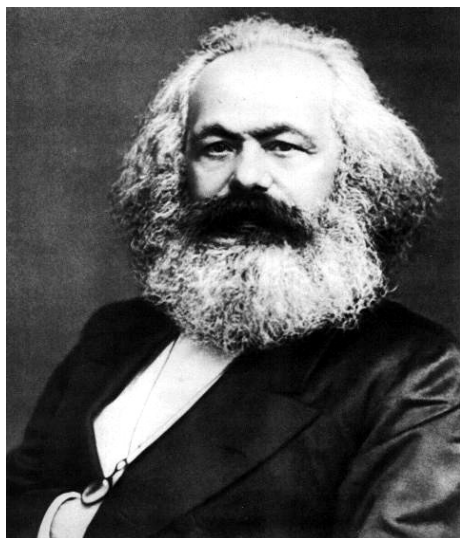
[is Essex](#)

, или

повода за сузама натопљено сажалење

[у књигама Поли Тојнби](#)

, марксизам више не изгледа тако страшно Великим и Моћним. Након што је ослобођен од оних досадних прола и након што му је украден његов револуционарни карактер, постао је довољно детоксификован да се од њега направи једна безопасна филозофија за расправе по салонским журкама. Управо зато што живимо у времену до сада невиђеног социјалног мира, без озбиљне друштвене поларизације, са марксизмом могу да отворено флертују они, који би некада добијали осип на његов сам помен.

Без икаквог друштвеног покрета у залеђу, невероватно је колико је данашњи „марксизам“ ствар празне реторике, колико се он своди на продавање магле уместо на жар и осећање неодложности. Нови марксисти у ствари само бирају и издвајају исечке из Марксовог дела користећи их како би оденули своје сопствене модерне предрасуде у некакво филозофско и историјско рухо. Они суштински користе одавно почившег Карла као трбухозборачку лутку, стављајући своје ситне мисли у његова брадата уста. А кључна предрасуда, за чију промоцију су и ископали Марксов леш, јесте представа да је капитализам зао и ружан и превише оптерећен материјалним, и да је крајње време да сви научимо да живимо друштвено одговорније и мање материјалистичке животе, у којима брига за нашу људску браћу има предност у односу на тупаву потребу да се живи у копији виле из епохе Тјудора. Укратко, револуционара Карла покушавају да регрутују у корист дубински конзервативног става модерне левице, која се жали на прогрес, економски раст и прљаве „трагове човека“.

А управо то морализаторско јадиковање над ружним капитализмом нема никакве везе са Марксизмом. У ствари, нудећи истовремено дубинску анализу деструктивних тенденција у самом капитализму, Маркс је радо износио и хвалоспеве капиталистичкој класи. У [Комунистичком манифесту](#) он им признаје њихову смелост, истичући да је

Како је љубав према Марксу постала безопасна

Пише: Брендан О'Нил
недеља, 15 јул 2012 01:45

капиталистичка класа „створила сасвим друкчија чуда него што су египатске пирамиде, римски водоводи и готске катедрале“, као и да је „својим походима засенила све прошле сеобе народа и крсташке ратове“. У оштром контрасту, данашњи плачљивци у марксистичком руху далеко су склонији да дижу своје неговане ручице против чудеса модерног капитализма, било приказујући економски раст као

[нешто што нас чини душевно оболелима](#)

, било гадећи се међународне трговине због

[загађивања сироте Мајке Земље](#)

. Усвајање Маркса од стране данашњих добростојећих душебрижника око похлепе и економског раста не указује на то да се марксизам враћа – оно потврђује да он мртав.

*(Аутор је уредник часописа Spiked. Текст је објављен у оквиру његовог блога на интернет страници лондонског
The Telegraph. Превео са
енглеског Никола Танасић.*

)